

ΕΡΩΤΗΣΗ

«Τροπολογία για τη Διαχείριση του Εθνικού Κήπου και του Λόφου Φιλοπάππου»

Αθήνα, 16 Μαρτίου 2020

Προς

Τον Υπουργό Εσωτερικών κ. Τάκη Θεοδωρικάκο

Την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού κ. Λίνα

Γ. Μενδώνη

Ο Εθνικός Κήπος είναι ο πρώτος οργανωμένος χώρος διακοσμητικού πρασίνου της Νεότερης Ελλάδος, ο οποίος έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικός τόπος, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. δ και 16 του Ν. 3028/2002 (ΥΑ ΥΠΠΟΤ/ΔΝΣΑΚ/113998/2568/28-1-2011 - ΦΕΚ 49/ΑΑΠ/23-3-2011), ενώ έχει επιπλέον χαρακτηριστεί από τη Διεθνή Επιτροπή Ιστορικών Κήπων και Πολιτιστικών Τοπίων (ICOMOS - IFLA) ως σπάνιο δείγμα αρχιτεκτονικής τοπίου του 19ου αιώνα και πολιτιστικό μνημείο της Ευρώπης.

Στον ίδιο χώρο, υπήρχε στην αρχαιότητα το ιερό άλσος του Λυκείου, που χρησιμοποιήθηκε ως προέκταση στο ύπαιθρο των ανακτόρων Όθωνος και Αμαλίας. Ο ρυθμός του είναι «γραφικός» προσαρμοσμένος στις Ελληνικές συνθήκες και συμπληρωμένος με στοιχεία του «κλασικού» ρυθμού. Στην έκταση που καλύπτει, ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει εκατοντάδες είδη δέντρων, θάμνων και άλλων φυτών, πολλά είδη πουλιών, λίμνες, διάφορα κτίσματα (Παιδική Βιβλιοθήκη, Κτίριο Βοτανολογικής Συλλογή), αρχαιολογικά κατάλοιπα (μωσαϊκό ρωμαϊκής έπαυλης, διάσπαρτα μαρμάρινα αρχιτεκτονικά μέλη), ένα ηλιακό ρολόι, διακοσμητικά στοιχεία (πέργκολες, λίμνες), προτομές όπως του Αριστ. Βαλαωρίτη, Ι. Ευνάρδου, Ι. Καποδίστρια, Ζαν Μωρέας, Δ. Σολωμού, Σπ. Σαμαρά.

Ο λόφος Φιλοπάππου ή λόφος Μουσών ή *λόφος Σέγγιο* είναι λόφος που βρίσκεται απέναντι από την Ακρόπολη, συνδέεται και «συνομιλεί» τόσο με τον Εθνικό Κήπο, όσο με τους παρακείμενους λόφους του Αστεροσκοπείου (λόφος Νυμφών) και της Πνύκας, στη δε κορυφή του υπάρχει το μνημείο Φιλοπάππου, που έστησε ο ύπατος Φιλόπαππος κατά την Ρωμαϊκή περίοδο και έχει ενταχθεί από το 2002 στο πλαίσιο της Ενοποίησης Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας.

Η σημερινή Κυβέρνηση με τροπολογία - προσθήκη, που κατατέθηκε αιφνιδιαστικά και εκπρόθεσμα στο νομοσχέδιο του Υπουργείου Εσωτερικών «Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρυθμίσεις του Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», η οποία δεν συνυπογράφεται καν από την συναρμόδια Υπουργό Πολιτισμού, και χωρίς να έχει προηγηθεί κανενός είδους

διαβούλευση για το θέμα αυτό, παραδίδει τη διαχείριση του Εθνικού Κήπου και του Λόφου Φιλοπάππου σε Ανώνυμη Εταιρία με την επωνυμία «Εθνικός Κήπος - Μητροπολιτικό Πράσινο Α.Ε.». Βάσει της τροπολογίας-προσθήκης η συνιστώμενη εταιρεία θα λειτουργεί «σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας» και σκοπός της θα «είναι η διαχείριση του Εθνικού Κήπου και του Λόφου Φιλοπάππου». Τη διαχείριση αυτή θα ασκεί με σύμβαση που θα υπογράψει με το Δήμο Αθηναίων, όπου θα καθορίζεται και η αμοιβή της εταιρείας. Πηγή εσόδων της εταιρίας θα αποτελέσει και η «εκμίσθωση των χώρων που διαχειρίζεται», δηλαδή του Εθνικού κήπου και του Λόφου Φιλοπάππου, για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων διαφόρων σκοπών.

Το ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο της χώρας έχει αποφανθεί ότι δεν επιτρέπεται κατά το Σύνταγμα, και δη κατά το άρθρο 24 του Συντάγματος, η μεταβολή της χρήσης ή του προορισμού εντός σχεδίου πόλεων κοινόχρηστων εκτάσεων, οι οποίες καλύπτονται από βλάστηση, που έχει δημιουργηθεί τεχνητώς ή φυσικώς (πάρκα ή άλση), ειμή μόνον κατ' εξαίρεση για τη διάνοιξη δημόσιων οδών προκειμένου να εξυπηρετηθεί σπουδαία ανάγκη επικοινωνίας. Επίσης τα μνημεία δεν παύουν να αποτελούν **πολιτιστικά αγαθά**, αποκτήματα της παγκόσμιας και εθνικής **πολιτιστικής μας κληρονομιάς**, και σαν τέτοια προστατεύονται από το άρθρο 24 του Συντάγματος, το οποίο επιβάλλει τη λήψη θετικών μέτρων προστασίας τους και την αποφυγή πράξεων που οδηγούν στην αλλοίωση, υποβάθμιση ή επιδείνωση του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Με τη διάταξη του άρθρου 24 του Σ. έχει αναχθεί σε συνταγματικά προστατευόμενη αξία το οικιστικό, φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, από το οποίο εξαρτάται η ποιότητα ζωής και η υγεία των κατοίκων των πόλεων και των οικισμών. Η διάταξη απευθύνει επιταγές στο νομοθέτη (κοινό ή κανονιστικό) να ρυθμίσει τη χωροταξική ανάπτυξη και πολεοδομική διαμόρφωση της χώρας με βάση ορθολογικό σχεδιασμό, υπαγορευόμενο από πολεοδομικά κριτήρια, σύμφωνα με τη φυσιογνωμία, τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες κάθε περιοχής. Κριτήρια για τη χωροταξική αναδιάρθρωση και την πολεοδομική ανάπτυξη των πόλεων και των οικιστικών εν γένει περιοχών είναι η εξυπηρέτηση της λειτουργικότητας των οικισμών και η εξασφάλιση των καλύτερων δυνατών όρων διαβίωσης των κατοίκων (ΣτΕ Ολομ. 1528/2003). Κατ' ακολουθίαν τούτων, απαγορεύεται, καταρχήν, η λήψη μέτρων που επιφέρουν επιδείνωση των όρων διαβίωσης και υποβάθμιση του υπάρχοντος φυσικού ή του διαγραφόμενου από την ισχύουσα πολεοδομική νομοθεσία οικιστικού περιβάλλοντος. Επομένως, ο κοινός νομοθέτης μπορεί να τροποποιεί τις ισχύουσες πολεοδομικές ρυθμίσεις εφόσον η εισαγόμενη νέα ρύθμιση αποσκοπεί στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων. Η τήρηση της συνταγματικής αυτής επιταγής υπόκειται στον οριακό έλεγχο του ακυρωτικού δικαστή, ο οποίος οφείλει, βάσει των διδαγμάτων της κοινής πείρας, να σταθμίσει σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση κατά πόσο υποβαθμίζεται το περιβάλλον (ΣτΕ Ολομ. 1528/2003 κ.ά.). Ειδικότερα, κατά τον καθορισμό ή την τροποποίηση χρήσεων γης, οι οποίες αποτελούν ουσιώδες στοιχείο της κατά το άρθρο 24 παρ. 2 του Συντάγματος επιβαλλόμενης, κατά τα ανωτέρω, ορθολογικής

χωροταξίας και πολεοδομίας και καθορίζουν την πολεοδομική φυσιογνωμία κάθε οικισμού, από την οποία, ενόψει και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του, εξαρτάται η λειτουργικότητά του, πρέπει να αναζητείται ο πλέον πρόσφορος τρόπος θεραπείας των πολεοδομικών αναγκών, δυνάμει γενικών και αντικειμενικών κριτηρίων, συναπτομένων προς το σεβασμό του περιβάλλοντος, την ασφάλεια, υγιεινή και αισθητική, αλλά και τη λειτουργικότητα των πόλεων και οικισμών, την ικανότητά τους, δηλαδή, να επιτελούν την κύρια λειτουργία τους, χωρίς να επιρρίπτουν σε άλλους οικισμούς τα βάρη που αυτή η λειτουργία συνεπάγεται (ΣτΕ Ολομ. 123/2007).

Με βάση τα παραπάνω ερωτώνται οι κ. Υπουργοί,

- Με βάση ποιους ερμηνευτικούς περιορισμούς του Συντάγματος, και με βάση ποιες διατάξεις του κοινού νόμου θα παραδοθεί η λειτουργία αυτών των δύο χώρων, κηρυγμένων ως ιστορικών τόπων και ως πολιτιστικών μνημείων, σε κεφαλαιουχική Εταιρία που εξυπηρετεί ιδιωτικά συμφέροντα;
- Ποιους σκοπούς θα εξυπηρετεί η εκμίσθωση των χώρων που θα διαχειρίζεται η Ανώνυμη Εταιρία με την επωνυμία «Εθνικός Κήπος - Μητροπολιτικό Πράσινο Α.Ε.»;
- Προτίθεται το Υπουργείο να αποσύρει την τροπολογία δοθέντος ότι με αυτήν και σύμφωνα με τα μέχρι τώρα διδάγματα κοινής πείρας δεν θα διασφαλισθεί ο σεβασμός, η χρηστή αξιοποίηση, η προστασία των μνημείων και της σπάνιας χλωρίδας; Απεναντίας, η ιδιωτική εκμετάλλευση θα επιφέρει ουσιαστικά αλλοίωση, επιδείνωση και

υποβάθμιση αφενός του πολιτιστικού περιβάλλοντος και της σύμφυτης με αυτό ιστορικότητάς του και αφετέρου του πλούσιου φυσικού κάλλους του τόπου. Συνεπακόλουθη θα είναι και η επιδείνωση των όρων διαβίωσης των κατοίκων.

- Ποια η θέση της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού σχετικά με την τροπολογία και αν αυτή συνάδει με τις διατάξεις του νόμου για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς;

Η Ερωτώσα Βουλευτής Α' Αθηνών

Αγγελική Αδαμοπούλου